

Spreektekst Culturele Stelling: De Zwijger, 12-6-2019

Ik ben Hessel Dokkum, ik heb 40 jaar lang vrijplaatsen met anderen samen gecreëerd, georganiseerd, gelegaliseerd en geadviseerd.

Voor mij heeft cultuur op zich niets te maken met kunst. Een cultuur is een manier van denken, een manier van doen, een breed gedragen gezamenlijke uiting. Mensen kunnen kiezen of ze onderdeel zijn van een bepaalde cultuur. Ook kunstenaars kunnen dat.

De Culturele Stelling is opgebouwd met ondergewaardeerd kapitaal. In mijn ogen is het kapitaal van de Culturele Stelling de gezamenlijke kracht van mensen.

Ik ben op zoek gegaan naar de voorwaarden waardoor deze kracht van mensen tot uiting komt en zo een meerwaarde is geworden voor de stad Amsterdam.

Er zijn nog steeds ongeveer 200 voormalige vrijplaatsen in Amsterdam. Van deze 200 plekken zijn er via de gemeente ongeveer 175 in bezit gekomen van woningbouwverenigingen. Daarvoor waren het panden die op een collectieve manier gerund werden door hun gebruikers, maar na de overname werden het alleen woonplekken en kregen de gebruikers veelal een individueel huurcontract. Als het lampje in de gang stuk was moest de woningbouwvereniging gebeld worden. Deze eisten de zeggenschap over de panden op, zowel qua toewijzing, onderhoud, huurhoogtes, alles. Niemand kent deze plekken meer.

Daarnaast moesten deze plekken meegaan met de ongebreidelde huurverhogingsdrift van de woningcorporaties.

De leerschool is dat geen zeggenschap hebben over de eigen plek leidt tot een eenheidsworst waar niemand ooit meer iets van vernomen heeft. Een ander leerpunt is dat betaalbaarheid een essentiële factor is voor een plek.

Gelukkig zijn er ook zo'n 25 plekken die wel zelfbeheer hebben, echter sommige van deze plekken hebben zichzelf zo georganiseerd dat de zelf opgerichte rechtspersoon alle macht heeft en alle werkzaamheden gedaan worden door ingehuurde derden. Er is wel eigen toewijzing, maar geen gemeenschappelijkheid. Als huurder kan je je onttrekken aan alles, je hoeft zelfs niet op komen draven als de jaarlijkse vergadering van de rechtspersoon er is.

De leerschool hiervan is dat alleen individueel belang nastreven ook niet leidt tot een plek die meerwaarde heeft in de stad.

De andere leerschool is dat gezamenlijke verantwoordelijkheid leidt tot een collectieve visie, het leidt tot afwegingen waarbij het individueel belang altijd gespiegeld wordt aan het collectieve belang.

De onderlinge ontmoeting is essentieel. Niet alleen een organisatorische ontmoeting is belangrijk. Belangrijker is de ontmoeting die plaatsvindt bij het praktisch uitvoeren van de nodige zaken. Ontmoeting zorgt dat je elkaar leert kennen, het zorgt voor de ontdekking wat de kracht is van de ander, waardoor de gezamenlijke kracht vergroot kan worden.

Plekken als Ruigoord, Nieuw En Meer, OT301, Plantagedoklaan, de Binnenpret, etc. Het zijn plekken die wel een uitstraling hebben in de stad. Het zijn plekken die naast de inbandige ontmoeting ook de ontmoeting aangaan met de buitenwereld. Het zijn de panden die zalen en een eigen programmering hebben.

Bij deze buitenbandige ontmoetingen staat niet het commerciële belang voorop, maar de inhoud van het gebodene. Hier kunnen nog steeds de niet gearriveerde kunstenaars, de onbekende bandjes, theatergezelschappen, Dj's experimenteren en hun kunnen laten zien. Door het collectieve bezit

hoeft de openbare ruimte niet de melkkoe te zijn voor de exploitatie van de gehele plek; betaalbaarheid van deze openbare ruimte wordt als essentieel gezien.

De gezamenlijke kracht van mensen is dus het kapitaal van de stad. Zonder deze kracht wordt de stad onleefbaar. Het is het kapitaal waar de stad in wezen op drijft.

De stad wordt groter en groter, en steeds meer mensen maken gebruik van de stad. Echter wat niet groeit zijn plekken waar de kracht van mensen, het stadskapitaal, tot uiting komt. Als het daarom gaat wordt er door de politiek gesproken over de rafelranden die dan tijdelijk gebruikt mogen worden. Dit terwijl dit tijdelijk gebruiken van grond niet gezegd wordt bij het zoveelste te bouwen hotel. Daarvan wordt niet gezegd dat dat maar tijdelijk mag zijn. Née, want er is tijd nodig om de investering terug te verdienen, en já, daarna moet er toch ook profijt van de investering zijn voor de ondernemer of investeringsmaatschappij.

Waarom mag het wezenlijke kapitaal waar een stad op drijft, de kracht van mensen, niet renderen? Waarom mag dit kapitaal geen wezenlijke plek hebben in de stad? Heeft dat kapitaal soms geen waarde? Of heeft alleen de overdosis aan toeristenvoorzieningen waarde, een waarde die voornamelijk alleen maar ten goede komt aan individuele investeerders.

De stad hoeft alleen maar deze kracht van mensen te faciliteren met plekken die betaalbaar zijn en niet tijdelijk. Mensen zijn tijdelijk, een gezamenlijke plek hoeft dat niet te zijn. We moeten er alleen voor zorgen dat die plekken niet vervuild worden door mensen die de plekken alleen maar gebruiken voor hun eigen gewin en het collectief niets (meer) brengen. Die mensen moeten tijdelijke zijn, niet de plekken. Mensen zullen moeten vertrekken als ze het collectief niets meer te bieden hebben.

Wij moeten zorgen dat onze plekken niet vervuild raken met de verkeerde mensen, en de gemeente moet zorgen voor meer plekken.

Dank u wel